

ΕΥΘΥΣ ΚΑΙ ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ	ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
Άμεσα ακούμε τα λόγια του προσώπου που μιλάει.	Έμμεσα ακούμε τα λόγια ενός προσώπου , όπως τα μεταφέρει, άλλο πρόσωπο .
Δεν υπάρχει εξάρτηση (παύλες ή εισαγωγικά)	Υπάρχει εξάρτηση από ρήματα με τη σημασία των: λέγω, γνωρίζω, ρωτώ, διατάζω κ.τ.λ. (ΛΕΚΤΙΚΑ γνωστικά , ερωτηματικά , αισθητικά κ.ά.)
Κύρια πρόταση κρίσεως <i>Θυμάμαι τις μέρες εκείνες.</i>	Ειδική πρόταση <i>Λέει <u>ότι θυμάται τις μέρες εκείνες</u></i>
Κύρια πρόταση επιθυμίας <i>Φύγε αμέσως!</i>	Βουλητική πρόταση <i>Τον πρόσταξε <u>να φύγει αμέσως</u></i>
Κύρια ερωτηματική πρόταση <i>Γιατί δε φεύγεις;</i>	Πλάγια ερωτηματική πρόταση <i>Τον ρωτάει <u>γιατί δε φεύγει</u></i>
Δευτερεύουσα πρόταση <i>Αν δεν κλείσεις θέση, δε θα δεις το έργο.</i>	Δευτερεύουσα πρόταση <i>Του είπε ότι, <u>αν δεν έκλεινε θέση, δε θα έβλεπε το έργο</u></i>
ΠΡΟΣΞΕΤΕ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ	
αλλαγές στις εγκλίσεις	
Προστακτική <i>Ελάτε (εσείς) αύριο εδώ.</i>	Υποτακτική <i>Τους ζήτησε (αυτοί) να πάνε την επομένη εκεί.</i>
αλλαγές στους χρόνους	
Ενεστώτας-μέλλ. <i>Θα έρθετε (εσείς) αύριο εδώ;</i>	Παρατατικός <i>Τους ρώτησε αν (αυτοί) θα πήγαιναν την επομένη εκεί.</i>
αλλαγές στα πρόσωπα του ρήματος	

α'και β' πρόσωπο	γ' πρόσωπο
αλλαγές στις αντωνυμίες	
προσωπικές α' και β' πρόσωπο	γ' πρόσωπο
αλλαγές στα επιρρήματα	
αύριο τώρα χτες	την επομένη τότε την προηγούμενη μέρα

1. Να μετατρέψεις τον ευθύ λόγο σε πλάγιο.

- «Θ' αργήσεις να γυρίσεις;» ρώτησε ο πατέρας τη Μαρία.
.....
- «Θα πάμε στο πάρκο να παίξουμε» είπαν τα παιδιά.
.....
- «Πότε θα γίνει το πάρτι;» ρώτησε ο Κώστας.
.....

2. Να μετατρέψεις τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

- Τη ρώτησα τι δώρο θέλει για τα γενέθλιά της.....
- Μας ανακοίνωσαν ότι θα πάνε ταξίδι.....
- Οι μετεωρολόγοι προέβλεψαν ότι αύριο θα βρέξει.....

3. Από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο και αντίστροφα

Τα λόγια κάποιου μπορεί να τα ακούσει κανείς με δύο τρόπους:

α) άμεσα, δηλ. απευθείας όπως τα είπε το ίδιο το πρόσωπο που μιλάει: π.χ. Θα σου τηλεφωνήσω. Στην περίπτωση αυτή λέμε ότι ο λόγος είναι ευθύς.

β) έμμεσα, δηλ. να τα ακούει από κάποιον άλλο, που του μεταφέρει τα λόγια κάποιου τρίτου, εξαρτημένα από ρήματα όπως λέγω, ρωτώ, γνωρίζω κτλ.: π.χ. Είπε ότι θα μου τηλεφωνήσει. Στην περίπτωση αυτή λέμε ότι ο λόγος είναι πλάγιος.

Σημείωση: Όταν τα λόγια κάποιου μας τα μεταφέρει ένας τρίτος όπως ακριβώς έχουν ειπωθεί, τότε ο λόγος είναι ευθύς:

π.χ. Ευθύς λόγος: Θα κάνω ό,τι μου λες.

Ευθύς λόγος: Η Νίκη είπε: «Θα κάνω ό,τι μου λες».

Πλάγιος λόγος: Η Νίκη είπε ότι θα έκανε ό,τι της έλεγε.

Μεταβολές από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο

Όταν ο ευθύς λόγος μετατρέπεται σε πλάγιο, γίνονται οι ακόλουθες μεταβολές:

■ **Οι κύριες προτάσεις κρίσεως μετατρέπονται σε δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις:**

π.χ. Ευθύς λόγος: Πήρα την απόφαση μου.

Πλάγιος λόγος: Είπε ότι πήρε την απόφασή του.

■ **Οι κύριες προτάσεις επιθυμίας μετατρέπονται σε δευτερεύουσες βουλητικές προτάσεις:**

π.χ. Ευθύς λόγος: Μη δίνεις σημασία

Πλάγιος λόγος: Με προέτρεψε να μη δίνω σημασία

■ **Οι ευθείες ερωτήσεις μετατρέπονται σε πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις:**

π.χ. Ευθύς λόγος: Πού ήσουν χθες;

Πλάγιος λόγος: Με ρώτησε πού ήμουν την προηγούμενη μέρα

■ **Οι δευτερεύουσες προτάσεις παραμένουν δευτερεύουσες ίδιου είδους κατά τη μετατροπή του λόγου από ευθύ σε πλάγιο:**

π.χ. Ευθύς λόγος: Θα ερχόμουν κι εγώ, αν με ειδοποιούσατε εγκαίρως.

Πλάγιος λόγος: Είπε ότι θα ερχόταν κι αυτός, αν τον ειδοποιούσαν εγκαίρως.

Άλλες αλλαγές από τον ευθύ στον πλάγιο λόγο

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω παραδείγματα, κατά τη μετατροπή του λόγου από ευθύ σε πλάγιο μπορεί να γίνουν και αλλαγές:

- στα πρόσωπα του ρήματος
- στα πρόσωπα των αντωνυμιών
- στις εγκλίσεις των ρημάτων
- στους χρόνους των ρημάτων (όταν ο πλάγιος λόγος εξαρτάται από ρήμα ιστορικού/παρελθοντικού χρόνου)
- στα τοπικά ή χρονικά επιρρήματα.

Παραδείγματα

1. Ευθύς λόγος: Φύγε. Πλάγιος λόγος: Την παρακίνησε να φύγει.

(αλλαγή στην έγκλιση από προστακτική σε υποτακτική, στο πρόσωπο από α' σε γ')

2. Ε.Λ.: Είναι αδύνατο να μείνω μαζί σου. Π.Λ.: Της έλεγε ότι ήταν αδύνατο να μείνει μαζί της.

(αλλαγή στο χρόνο του ρήματος από ενεστώτα σε παρατατικό, στο πρόσωπο από α' ή β' σε γ')

3. Ε.Λ.: Αύριο το σχολείο θα πάει εκδρομή. Π.Λ.: Ο διευθυντής ανακοίνωσε ότι την επόμενη μέρα το σχολείο

θα πάει (ή θα πήγαινε) εκδρομή. (αλλαγή στο χρονικό επίρρημα αύριο)

Οι αλλαγές στους χρόνους και στις εγκλίσεις των ρημάτων

Όταν το ρήμα εξάρτησης είναι αρκτικού χρόνου, δεν παρατηρούνται αλλαγές στους χρόνους και στις εγκλίσεις των ρημάτων: Π.χ. Ε.Λ.: Θέλω να φύγω μαζί σου. Π.Λ.: Λέει ότι θέλει να φύγει μαζί της.

Όταν όμως το ρήμα εξάρτησης του πλάγιου λόγου είναι ιστορικού χρόνου

τότε γίνονται συνήθως οι παρακάτω αλλαγές:

Ευθύς λόγος Πλάγιος λόγος

ενεστώτας π.χ. Δε φοβάται τίποτε.

ενεστώτας ή παρατατικός Είπε πως δε φοβάται (ή δε φοβόταν) τίποτα.
παρακείμενος π.χ. Εγώ το έχω στείλει το γράμμα. παρακείμενος ή υπερσυντέλικος
Έλεγε πως αυτός το έχει στείλει (ή είχε στείλει) το γράμμα.
μέλλοντας π.χ. Θα κρατήσει το λόγο του;
μέλλοντας ή θα + παρατατικός Δεν ήταν βέβαιο αν θα κρατήσει (ή θα κρατούσε) το λόγο του.
υποτακτική (δευτερεύουσας πρότασης) π.χ. Αν κλειστούν στη σπηλιά, θα τους πιάσουν οι Τούρκοι.
υποτακτική ή οριστική παρατατικού Έλεγε πως, αν κλειστούν (ή αν κλείνονταν) στη σπηλιά, θα τους πιάσουν (ή θα τους έπιαναν) οι Τούρκοι.

Άσκηση

Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο. Ως ρήματα εξάρτησης να χρησιμοποιήσετε τα ρήματα που βρίσκονται μέσα στις παρενθέσεις.

- α. Θα κρατήσεις την υπόσχεσή σου; (Με ρώτησε<..)
- β. Αν και δε με προσκάλεσαν, θα πάω. (Είπε<..)
- γ. Τι έχει συμβεί; (Αναρωτιόταν<..)
- δ. Μην πεις τίποτα σε κανέναν (Με διέταξε<..)
- ε. Αν θέλω, μπορώ να ανατρέψω όλα τα σχέδιά σου. (Μου απάντησε<..)
- στ. Ετοιμαστείτε για επίθεση (Ο διοικητής τους διατάζει<..)
- ζ. Θα σε βοηθήσω οικονομικά. (Μου υποσχέθηκε<..)
- η. Γιατί είσαι αναστατωμένη; (Τη ρώτησε<..)
- θ. Θα τον τιμωρήσω, αν δεν είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του. (Μου ανακοίνωσε<..)
- ι. Είμαι αθώος. (Ο κατηγορούμενος ισχυριζόταν<..)

τοῦ ἀπὸ καὶ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδὴ.

τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδὴ.